

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за признаване на професионални квалификации

(Обн., ДВ, бр. 13 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 41 и 74 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 8, 9, 43 и 61 от 2011 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г. и бр. 80 от 2015 г.)

§ 1. В чл. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „както и условията и реда за частичен достъп до упражняване на регулирана професия и признаването на стаж за усвояване на професията в друга държава членка“.

§ 2. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Законът се прилага и за гражданите на държави членки, които са преминали стаж за усвояване на професията извън държавата членка по произход.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

3. Създава се ал. 4:

„(4) Законът не се прилага по отношение на признаването на професионалните квалификации на морските лица, нотариусите и нотариалната дейност.“

§ 3. Създава се чл. 7а:

„Чл. 7а. (1) Органът по признаване предоставя частичен достъп до упражняване на професионална дейност, в случай че са изпълнени следните условия:

1. заявителят е напълно квалифициран да упражнява в държавата членка по произход дейността, за която се иска частичен достъп в Република България;

2. разликите между професионалната дейност, законно упражнявана в държавата членка по произход, и регулираната професия в Република България са толкова съществени, че прилагането на компенсационни мерки би се равнявало на изискване заявителят да премине пълния курс на образование и обучение, който се изисква в Република България, за да получи неограничен достъп до регулираната професия;

3. професионалната дейност може обективно да бъде отделена от други дейности в обхвата на регулираната професия в Република България, като за тази цел органът по признаване взема предвид дали професионалната дейност може да се упражнява като самостоятелна дейност в държавата членка по произход.

(2) Частичен достъп може да бъде отказан, ако отказът бъде мотивиран с императивни съображения от общ интерес, които могат да спомогнат за постигането на поставената цел и не надхвърлят необходимото за постигането на тази цел.

(3) Лицето, на което е предоставен частичен достъп, упражнява професионалната дейност под наименованието на професията в държавата членка по произход. Наименованието задължително се посочва и на български език.

(4) Лицето, на което е предоставен частичен достъп, посочва ясно на получателите на услугите обхвата на своята професионална дейност.

(5) Частичен достъп не се предоставя в случаите на автоматично признаване на професионална квалификация по част трета, глави втора, трета и трета „а“.

§ 4. Създава се чл. 8а:

„Чл. 8а. Органът по признаване издава Европейска професионална карта на притежателите на професионална квалификация по тяхно искане при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет.“

§ 5. В чл. 10 т. 2 се изменя така:

„2. упражнявали тази професия в една или няколко държави членки при пълно работно време не по-малко от една година или с равностойна обща продължителност при непълно работно време през последните 10 години, когато професията не е регулирана в тази държава членка; това изискване не се прилага, когато професията или образованието и обучението, изисквани за упражняването ѝ, са регулирани в държавата членка по установяване.“

§ 6. В чл. 13, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 4 думата „две“ се заменя с „една“.

2. Точка 5 се изменя така:

„5. удостоверение, че лицето не е осъждано и че не му е отнето временно или постоянно правото да упражнява съответната професия – за професиите от областта на сигурността, здравеопазването и за професии, свързани с образованието на ненавършили пълнолетие лица, включително грижи за деца и образование в предучилищна възраст, за които в Република България се изисква такава;“.

3. Създават се т. 6 и 7:

„6. декларация за владеене на български език – при професии, които имат последици за безопасността на пациентите;

7. удостоверение относно естеството и продължителността на дейността, издадено от съответния компетентен орган в държавата членка, в която е установено лицето – за професии, при които се извършват дейностите по чл. 33, ал. 1.“

§ 7. В чл. 20, ал. 1 думите „глава трета“ се заменят с „глави втора, трета и трета „а“.

§ 8. В чл. 21 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) В едномесечен срок от получаването на декларацията по чл. 13, ал. 1 и придружаващите я документи органът по признаване уведомява декларатора за решението си да не извършва предварителна проверка на неговите професионални квалификации или, след като е извършил проверката:

1. да изиска от заявителя да положи изпит за правоспособност, или

2. да разреши предоставянето на услуги.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Когато се установи съществено несъответствие между професионалните квалификации на декларатора и обучението, провеждано в Република България за упражняването на съответната професия, което може да застраши безопасността на гражданите и да доведе до сериозно увреждане на здравето им, и това несъответствие не може да бъде компенсирано с професионалния опит на декларатора или със знания, умения и компетентности, придобити посредством учене през целия живот, официално валидирани за целта от компетентен орган, органът по признаване предоставя на декларатора възможност да докаже, че е придобил липсващите му знания или компетентност, като положи изпит за правоспособност по реда на чл. 83, ал. 3.“

3. В ал. 6 думите „могат да“ се заличават.

4. В ал. 7 думата „Органът“ се заменя с „В случай на основателно съмнение органът“.

5. Създават се ал. 8 и 9:

„(8) В случай че органът по признаване реши да извърши проверка на професионалните квалификации, той може да подаде искане към компетентните органи на държавата членка по установяване за предоставяне на информация относно курсовете на обучение на предоставящите услугите, доколкото това е необходимо за оценка на съществените несъответствия, за които е вероятно да са във вреда на общественото здраве или безопасност.

(9) Когато професиите не са регулирани в държавата членка по произход, информацията по ал. 7 и 8 може да бъде предоставена от помощния център."

§ 9. В чл. 25 се правят следните изменения и допълнения:

1. В основния текст след думата „признаването“ се добавя „и налагането на стаж за приспособяване или изпит за признаване на правоспособност“.

2. В т. 3 буква „б“ се изменя така:

„б) регулирано образование или обучение или, при регулирана професия – професионално обучение със специална структура, като компетентностите надхвърлят предвиденото за обучението, посочено в т. 2, равностойно на обучението, посочено в буква „а“, ако това обучение осигурява сравними професионални стандарти и подготвя обучавания за сравнимо равнище на отговорности и функции, при условие че дипломата се придружава с удостоверение, издадено от държавата членка по произход;“.

3. Точки 4 и 5 се изменят така:

„4. диплома, удостоверяваща успешно завършване на обучение след средно образование с продължителност не по-малко от 3 и не повече от 4 години при редовна форма на обучение или с равностойна продължителност при задочна форма, която в допълнение може да бъде изразена чрез равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или друго висше училище, или училище, предоставящо равностойно обучение, както и, когато е необходимо, удостоверяваща завършено професионално обучение, изисквано в допълнение към курса на средното образование;

5. диплома, удостоверяваща успешно завършване на обучение след средно образование с продължителност не по-малко от 4 години при редовна форма на обучение или с равностойна продължителност при задочна форма, която в допълнение може да бъде изразена чрез равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или друго висше училище, или училище, предоставящо равностойно обучение, както и, когато е необходимо, удостоверяваща завършено професионално обучение, изисквано в допълнение към курса на средното образование.“

§ 10. В чл. 26 думата „Общността“ се заменя с „Европейския съюз, в редовна или задочна форма на обучение, в рамките или извън официалните учебни програми“.

§ 11. В чл. 28 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „доказателства за професионални квалификации“ се добавя „по чл. 25“.

2. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) Удостоверенията за правоспособност или доказателствата за професионални квалификации по ал. 1 трябва да са издадени от компетентен орган в друга държава членка, определен за тази цел в съответствие със законовите, подзаконовите или административните разпоредби, действащи в тази държава членка.

(3) Когато професията не е регулирана в държавата членка по произход или по местопребиваване, достъпът до нея се разрешава и на заявители, които са я упражнявали при пълно работно време в продължение най-малко на една година или с равностойна обща продължителност при непълно работно време през последните 10 години в тази държава членка и притежават едно или повече от удостоверенията за правоспособност или едно или повече доказателства за професионална квалификация.“

3. Алинеи 5 и 6 се изменят така:

„(5) Професионалният опит от една година по ал. 3 не се изисква, ако доказателствата за професионалната квалификация на заявителя удостоверяват завършването на регулирано образование и обучение. На квалификационното ниво по чл. 25, т. 3, буква „а“ се приравнява регулирано образование и обучение или професионално обучение със специална структура, посочено в чл. 25, т. 3, буква „б“, когато това е удостоверено от държавата членка по произход.

(6) Органът по признаване може да откаже достъп до професията или до нейното упражняване на заявители, чиито удостоверения за правоспособност попадат в чл. 25, т. 1, когато изискваната за упражняването на професията квалификация в Република България попада в чл. 25, т. 5.“

§ 12. В чл. 29 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) точка 1 се отменя;

б) в т. 2 думите „обхваща съществено различно съдържание от изискваното“ се заменят със „се различава съществено по съдържание по отношение на професионалните дейности в сравнение с обхвата на обучението“;

в) в т. 3 думите „заявителя, и несъответствието се изразява в липсата на конкретно обучение, което се изисква в Република България, или в съществено различие в съдържанието му съгласно“ се заменят със „заявителя и за които в Република България се изисква обучение, чието съдържание се различава съществено от посоченото в“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Съществено различаващо се съдържание по ал. 1, т. 2 е налице, когато съдържанието, придобитите във връзка с което знания, умения и компетентности, необходими за упражняване на професията, и обучението, преминато от заявителя, се характеризират със съществени несъответствия в

сравнение с продължителността или съдържанието на обучението, изисквано в Република България.”

§ 13. В чл. 31 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

„(4) Органът по признаване може да изиска от заявителя да премине стаж за приспособяване или изпит за признаване на правоспособност, когато:

1. заявителят желае признаване на своите професионални квалификации по чл. 25, т. 1, когато изискваните професионални квалификации в Република България попадат в чл. 25, т. 3, или

2. заявителят желае признаване на своите професионални квалификации по чл. 25, т. 2, когато изискваните професионални квалификации в Република България попадат в чл. 25, т. 4 или 5.”

2. Създава се ал. 5:

„(5) Органът по признаване може да иска от заявителя да премине както стаж за приспособяване, така и изпит за признаване на правоспособност, когато заявителят желае признаване на своите професионални квалификации по чл. 25, т. 1, когато изискваните професионални квалификации в Република България попадат в чл. 25, т. 4.”

3. Досегашната ал. 4 става ал. 6 и се изменя така:

„(6) При прилагане на ал. 1 органът по признаване проверява дали знанията, уменията и компетентностите, придобити от заявителя в процеса на професионалния му опит или чрез учене през целия живот и официално валидирани за целта от компетентен орган в друга държава членка или в трета държава, могат изцяло или отчасти да компенсират съществените несъответствия в обучението.”

4. Създават се ал. 7 и 8:

„(7) Решението за изискване за преминаване на стаж за приспособяване или за полагане на изпит за признаване на правоспособност трябва да бъде надлежно мотивирано, като на заявителя се предоставя следната информация:

1. нивото на професионална квалификация, изисквано в Република България, и нивото на професионална квалификация на заявителя в съответствие с класификацията по чл. 25;

2. съществените различия по смисъла на чл. 29, ал. 2, както и причините, поради които тези различия не могат да бъдат компенсирани от знанията, уменията и компетентностите, придобити в хода на професионалния стаж или чрез учене през целия живот, официално валидирани за целта от компетентен орган.

(8) Органите по признаване гарантират, че заявителите имат възможност да положат изпит за признаване на

правоспособност не по-късно от 6 месеца от датата на решението по ал. 7."

§ 14. Член 32 се отменя.

§ 15. В чл. 37, ал. 1 след думата „знанията“ се поставя запетая и думите „и уменията“ се заменят с „уменията и компетентностите“.

§ 16. В чл. 41, ал. 3 след думите „25 юни 1991 г.“ се поставя запетая и се добавя „или Хърватия, когато обучението е започнало преди 8 октомври 1991 г.“.

§ 17. В чл. 43, ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. продължителността му е най-малко 5 години, които могат да бъдат изразени и с равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), и включва не по-малко от 5500 часа теоретично и практическо обучение, проведено от или под ръководството на университет;“.

§ 18. В чл. 46 се създава ал. 4:

„(4) Доказателствата по ал. 2, издадени в Италия на лекари, които са започнали обучението си за придобиване на специалност след 31 декември 1983 г. и преди 1 януари 1991 г., се признават и когато съответното обучение не отговаря на минималните квалификационни изисквания на този закон, ако са придружени със свидетелство, издадено от компетентен италиански орган, удостоверяващо, че съответният лекар действително и законосъобразно е упражнявал в Италия дейностите на лекар специалист по същата специалност в продължение на най-малко седем последователни години през последните 10 години, предхождащи издаването на свидетелството.“

§ 19. В чл. 48 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 след думата „години“ се поставя запетая и съюзът „или“ се заменя с „които могат да бъдат изразени и с равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), и включва не по-малко от“.

2. В т. 4:

а) в основния текст след думата „знания“ се поставя запетая, съюзът „и“ се заличава и след думата „умения“ се добавя „и компетентности“;

б) в буква „а“ думата „подходящи“ се заменя с „цялостни“;

в) създават се букви „е“-„н“:

„е) компетентност за самостоятелно определяне на необходимите здравни грижи, като се използват актуалните теоретични и клинични познания, и за планиране, организиране и

полагане на здравни грижи при лечението на пациенти с цел усъвършенстване на професионалната практика;

ж) компетентност за ефективна съвместна работа с останалите медицински специалисти, включително участие в практическото обучение на медицински специалисти;

з) компетентност за насърчаване на лица, семейства и групи от лица да водят здравословен начин на живот и да полагат грижи за себе си;

и) компетентност за самостоятелно предприемане на незабавни животоспасяващи мерки и за вземане на мерки в случай на криза и бедствие;

к) компетентност за самостоятелно предоставяне на съвети, указания и подкрепа на лица, нуждаещи се от здравни грижи, и на техните близки;

л) компетентност за независимо гарантиране на качество и за оценяване на здравните грижи;

м) компетентност за осъществяване на цялостна професионална комуникация и за сътрудничество с представители на други професии в сектора на здравеопазването;

н) компетентност за анализиране на качеството на здравните грижи с цел усъвършенстване на своята собствена професионална практика като медицинска сестра."

§ 20. В чл. 50 ал. 1 се отменя.

§ 21. Член 51 се изменя така:

"Чл. 51. Признават се следните доказателства за професионална квалификация по професията „медицинска сестра“ на граждани на държави членки, придобити в Румъния, които не отговарят на минималните квалификационни изисквания на този закон, ако са придружени със свидетелство за действително и законосъобразно упражняване на дейностите на медицинска сестра в Румъния, включително поемане на пълна отговорност за планирането, организирането и полагането на здравни грижи за пациенти, най-малко три последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството:

1. „Certificat de competențe profesionale de asistent medical generalist“ с образование след средното образование, придобито от „Școală postliceală“, удостоверяващ, че обучението е започнало преди 1 януари 2007 г.;

2. „Diplomă de absolvire de asistent medical generalist“ с кратък курс на висше образование, удостоверяваща, че обучението е започнало преди 1 октомври 2003 г.;

3. „Diplomă de licență de asistent medical generalist“ с дълъг курс на висше образование, удостоверяваща, че обучението е започнало преди 1 октомври 2003 г."

§ 22. В чл. 52, т. 1 след думата „години“ се поставя запетая и се добавя „които в допълнение могат да бъдат изразени с равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), и съдържа не по-малко от 5000 часа“.

§ 23. В чл. 54 се създава ал. 5:

„(5) За доказателства за професионална квалификация „лекар по дентална медицина“ се признават удостоверения за професионална квалификация „лекар“, издадени от Испания на специалисти, които са започнали университетското си обучение по медицина между 1 януари 1986 г. и 31 декември 1997 г., придружени със свидетелство, издадено от компетентен испански орган, удостоверяващо, че са изпълнени следните три условия:

1. съответният специалист е завършил успешно обучение с минимална продължителност три години, удостоверено от испански компетентен орган като равностойно на минималните квалификационни изисквания на този закон;

2. съответният специалист е упражнявал в Испания действително, законосъобразно и като основна дейност дейностите на лекар по дентална медицина в продължение на най-малко три последователни години през последните пет години, предшестващи издаването на свидетелството;

3. съответният специалист има право да упражнява или упражнява действително, законосъобразно и като основна дейност дейностите на лекар по дентална медицина при същите условия като титулярите на доказателства за професионални квалификации, изброени по отношение на Испания в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква „б“.

§ 24. В чл. 56 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1 след думата „години“ се поставя запетая и се добавя „което в допълнение може да бъде изразено в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS)“.

2. В т. 3:

а) в буква „а“ след думата „лекари“ се добавя „и на правото на Съюза, свързано с тези дейности“;

б) буква „б“ се изменя така:

„б) анатомията, физиологията, поведението и физиологичните нужди на животните, както и умения и компетентности, необходими за тяхното отглеждане, хранене, хуманното отношение към тях, тяхното възпроизводство и хигиена като цяло;“

в) буква „в“ се отменя;

г) буква „г“ се изменя така:

„г) клинични, епидемиологични и аналитични умения и знания, необходими за профилактиката, диагностиката и лечението на заболяванията на животните, включително анестезия, асептична хирургия и безболезнена смърт, разглеждани поотделно или в група, включително специални знания за заболяванията, които могат да се предадат на хората;“

д) в буква „д“ след думата „медицина“ се поставя запетая и се добавя „включително компетентности, свързани с проучвания и сертифициране“;

е) букви „е“ и „ж“ се изменят така:

„е) хигиената и технологията на добиването, производството и разпространението на храни за животни или продукти с животински произход, предназначени за консумация от човека, включително уменията и компетентностите, необходими за разбирането и разясняването на добрите практики в това отношение;

ж) отговорното и разумно използване на ветеринарни лекарствени продукти с цел лечение на животните и гарантиране на безопасността на хранителната верига и опазването на околната среда;“

з) буква „з“ се отменя.

§ 25. В чл. 58, в т. 4 се правят следните изменения:

1. В буква „а“ думата „достатъчни“ се заменя със „задълбочени“.

2. Букви „в“ и „г“ се изменят така:

„в) подходящи общомедицински познания (биологични функции, анатомия и физиология) и познания по фармакология в областта на акушерството и неонатологията, както и знания за връзката между здравословното състояние и физическата и социална среда на човека и неговото поведение;

г) подходящ клиничен опит, придобит в акредитирани лечебни заведения, който позволява на акушерката – независимо и като поема изцяло и в необходимата степен отговорност освен при патологични случаи, да осигури пренаталните грижи, самото раждане и последващите манипулации в акредитирани лечебни заведения и да следи пренаталната фаза и раждането, да осигурява постнатални грижи и да реанимира новородени до появата на лекар;“.

§ 26. В чл. 59 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 т. 1-3 се изменят така:

„1. продължителността на обучението е най-малко три години, които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), включващо най-малко 4600 часа теоретично и

практическо обучение, като най-малко една трета от минималната продължителност представлява клинично обучение;

2. продължителността на обучението е най-малко две години, които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), включващо най-малко 3600 часа, след придобиването на доказателство за професионална квалификация „медицинска сестра“ съгласно списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква „б“;

3. продължителността на обучението е най-малко 18 месеца, които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), което включва най-малко 3000 часа, след придобиването на доказателство за професионална квалификация „медицинска сестра“ съгласно списъка по т. 2, последвано от едногодишен професионален опит, удостоверен със свидетелство.“

2. В ал. 2 след думите „по ал. 1“ запетаята и думите „т. 1 и 3“ се заличават.

§ 27. В чл. 62 думите „на гражданите на държави членки“ и „или чието обучение е започнало в тази държава“ се заличават.

§ 28. В чл. 64 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 1 след думата „години“ се поставя запетая и се добавя „които в допълнение могат да бъдат изразени в равностоен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS)“;

б) в т. 3 думите „проведен е“ се заменят с „по време или в края на теоретичното и практическото обучение е проведен“.

2. В ал. 2:

а) букви „д“-„ж“ се изменят така:

„д) снабдяване, подготовка, изпитване, складиране, дистрибуция и предоставяне на безопасни и ефикасни лекарствени продукти с необходимото качество в аптеки;

е) подготовка, изпитване, складиране и предоставяне на безопасни и ефикасни лекарствени продукти с необходимото качество в лечебни заведения за болнична помощ;

ж) предоставяне на информация и консултации относно лекарствените продукти, включително относно правилната им употреба;“

б) създават се букви „з“-„к“:

„з) докладване за нежеланите реакции на лекарствените продукти на компетентните органи;

и) подкрепа за пациентите по отношение на лечението им, съобразена с личните потребности;

к) участие в местни или национални програми в областта на общественото здравеопазване."

§ 29. В чл. 66 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в нея се правят следните изменения:

а) точка 1 се изменя така:

„1. продължителността му е:

а) най-малко 5 години в редовна форма на обучение, което в допълнение може да бъде изразено в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или в друго висше училище и завършва с полагане на изпит, или

б) най-малко 4 години в редовна форма на обучение, което в допълнение може да бъде изразено в равностоеен брой кредити по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS), в университет или друго висше училище и завършва с полагане на изпит, заедно с удостоверение за завършена двугодишна професионална практика, проведена в съответствие с ал. 2;"

б) точка 2 се отменя;

в) в т. 5, буква „и“ накрая се поставя запетая и се добавя „в рамките на устойчивото развитие“.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Практиката по ал. 1, т. 1, буква „б“ се провежда след завършване на първите три години от обучението, като най-малко през една година от нея се доразвиват придобитите по време на обучението знания, умения и компетентности. Практиката се провежда под ръководството на лице или орган, оправомощен от компетентен орган в държавата членка по произход, и се оценява от компетентен орган в тази държава членка.“

§ 30. Членове 67 и 68 се отменят.

§ 31. В чл. 69 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 след думите „извън случаите по чл. 66“ запетаята и думите „67 и 68“ се заличават, а думите „отговаря на изискванията по чл. 67, което“ се заменят с „отговаря на изискванията по чл. 66, т. 3-5 и“.

2. В ал. 2 думите „чл. 66, т. 2“ се заменят с „чл. 66, т. 1, буква „б“.

§ 32. В чл. 71 се създава ал. 3:

„(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат и към удостоверенията за професионална квалификация по професията „архитект“, посочени

в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 11, когато обучението е започнало преди 18 януари 2016 г.”

§ 33. В чл. 72 се създава ал. 3:

„(3) За целите на достъпа до и упражняването на професията „архитект“ Република България признава за имащо същите последици на територията на страната като издаването от нея удостоверение за проведено обучение, предоставяно към 5 август 1985 г. и започнало не по-късно от 17 януари 2014 г., предвидено от „Fachhochschulen“ във Федерална република Германия, за период три години, което отговаря на изискванията по чл. 66, т. 3-5 и дава достъп до посочените в чл. 70 дейности в тази държава членка под професионалното звание „архитект“, доколкото обучението е последвано от четиригодишен професионален стаж във Федерална република Германия, удостоверен със свидетелство, издадено от компетентен орган, в чийто регистър е вписан архитектът, желаещ да се ползва от разпоредбите на директивата.”

§ 34. Създава се глава трета „а“ с чл. 72а и 72б:

„Глава трета „а“

АВТОМАТИЧНО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ ВЪЗ
ОСНОВА НА ОБЩИ ПРИНЦИПИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Чл. 72а. (1) Общата рамка на обучението не заменя учебните програми в държавата членка, освен ако тя реши друго в съответствие с националното си право.

(2) Признават се необходимите за упражняване на регулирана професия удостоверения за професионална квалификация, придобити въз основа на общата рамка на обучение, при условие че:

1. общата рамка на обучението дава възможност на повече специалисти да се преместят от една държава членка в друга;

2. съответната професия, по отношение на която се прилага общата рамка на обучението, или образованието и обучението, водещи до професията, са регулирани в най-малко една трета от всички държави членки;

3. общият набор от знания, умения и компетентности съчетава знанията, уменията и компетентностите, изисквани в системите за образование и обучение, приложими в най-малко една трета от държавите членки, без значение дали съответните знания, умения и компетентности се придобиват в рамките на общообразователен курс в университет или друго висше училище или в рамките на професионално обучение;

4. общата рамка на обучението се основана на нивата на Европейската квалификационна рамка, определени в приложение II към Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот (ОВ, С 111 от 6.5.2008 г.);

5. съответната професия не е обхваната от друга обща рамка на обучението и не подлежи на автоматично признаване в съответствие с глава трета;

6. общата рамка на обучението е изготвена чрез прозрачен надлежен процес, включително с участието на съответните заинтересовани страни от държавите членки, в които професията не е регулирана;

7. общата рамка на обучението допуска граждани на всяка държава членка до придобиване на професионална квалификация в тази рамка, без предварително да се изисква членство или регистрация в професионална организация.

(3) Не се признават автоматично професионалните квалификации, придобити в съответствие с обща рамка на обучението, ако е налице някое от следните условия:

1. на територията на Република България не съществуват училища, висши училища или друг вид образователни институции, които могат да предложат такова обучение за съответната професия;

2. въвеждането на общата рамка на обучение би засегнало неблагоприятно организацията на системата на образование и професионално обучение;

3. има съществени различия между общата рамка на обучението и обучението в Република България, което води до сериозни рискове за обществения ред, обществената сигурност и общественото здраве, за безопасността на потребителите на услуги или за опазването на околната среда.

(4) Алинеи 2 и 3 се прилагат и за специалности в рамките на дадена професия, ако тези специалности се отнасят до професионални дейности, достъпът и упражняването на които са регулирани в държавите членки, когато професията подлежи на автоматично признаване по глава трета.

Чл. 72б. (1) Полагането на общ изпит в обучението дава на притежателя на професионалната квалификация правото да упражнява професията при същите условия, които се прилагат към притежателите на професионални квалификации, придобити в страната.

(2) Общият изпит в обучението трябва:

1. да дава възможност на повече специалисти да се преместят от една държава членка в друга;

2. да се прилага по отношение на регулирана професия или регулирани образование и обучение, водещи до упражняване на тази професия, в най-малко една трета от държавите членки;

3. да е изготвен чрез прозрачен надлежен процес, включително с участието на съответните заинтересовани страни от държавите членки, в които професията не е регулирана;

4. да допуска граждани на всяка държава членка до участие в изпита и в практическата организация на такива изпити в държавите членки, без предварително да се изисква членство или регистрация в професионална организация.

(3) Не се организира общ изпит в обучението и не се признава автоматично квалификацията на специалистите, придобита след положен общ изпит в обучението, ако е налице някое от следните условия:

1. професията не е регулирана на територията на Република България;

2. съдържанието на общия изпит в обучението няма да намали в достатъчна степен характеристиките за територията на Република България рискове за общественото здраве или за безопасността на потребителите на услуги;

3. съдържанието на общия изпит в обучението ще намали значително привлекателността на достъпа до професията в сравнение с изискванията в Република България."

§ 35. В чл. 82 се създава т. 4:

"4. заявителят не е отстранен или лишен от право да упражнява професията вследствие на тежко професионално нарушение или присъда за престъпление по служба във връзка с упражняването на някоя от неговите професионални дейности."

§ 36. Създава се чл. 82а:

"Чл. 82а. Обменът на информация по чл. 81 и 82 между компетентните органи по признаване в различните държави членки се извършва посредством Информационната система за вътрешния пазар."

§ 37. Създава се чл. 85а:

"Чл. 85а. (1) Когато упражняването на регулирана професия е обвързано с преминаването на стаж за усвояване на професията, органът по признаване признава стажа за усвояване на професията, преминал в друга държава членка, ако той е в съответствие с насоките по ал. 4 и отчита стажовете за усвояване на професията, преминали в трета държава.

(2) Органът по признаване може да установи подходящо ограничение на продължителността на частта от стажа за усвояване на професията, която може да бъде преминалата в чужбина.

(3) Признаването на стажа за усвояване на професията не заменя изискванията за полагане на изпит за упражняването ѝ.

(4) Органът по признаване публикува насоки относно организирането и признаването на стажове за усвояване на професията, преминати в друга държава членка или в трета държава, включително относно ролята на ръководителя на стажа за усвояване на професията."

§ 38. В чл. 89 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създават се ал. 2-5:

„(2) Проверката на познанията по български език е задължителна:

1. при упражняване на професия, която има последици за безопасността на пациентите, или

2. когато е налице сериозно и конкретно съмнение относно достатъчната степен на езикови знания на лицето с оглед професионалната дейност, която то ще извършва.

(3) Проверката по ал. 2 се извършва само след издаването на Европейска професионална карта или след признаването на професионалната квалификация.

(4) Проверката по ал. 2 се извършва по ред, определен от съответния орган по признаване, с изключение на проверката по отношение на регулираните медицински професии, която се извършва по реда на наредбата по чл. 186, ал. 3, т. 1 от Закона за здравето, и трябва да е пропорционална на дейността, която ще се упражнява.

(5) Актът, с който се постановява резултатът от проверката по ал. 2, подлежи на обжалване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

§ 39. Наименованието на част пета се изменя така:

„Административно сътрудничество и обществена отговорност"

§ 40. Създава се чл. 92а:

„Чл. 92а. Размяната на информация по чл. 91 и 92 се осъществява чрез Информационната система за вътрешния пазар."

§ 41. В чл. 93, ал. 1 се създават т. 5 и 6:

„5. изготвя анализи на предложения за общи рамки на обучението и общи изпити в обучението;

6. осъществява обмен на информация и на добри практики относно изискването към заявителя да премине стажа за

приспособяване или да положи изпита за признаване на правоспособност по чл. 29."

§ 42. Създават се чл. 95-98:

"Чл. 95. (1) Органите по признаване информират компетентните органи на всички останали държави членки за лице, на което административен орган, съсловна организация или съд в Република България са постановили постоянно или временно ограничаване на или лишаване от правото да упражнява на територията на Република България изцяло или отчасти следните професии:

1. лекар и общопрактикуващ лекар с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, букви „а" и „г";

2. лекар-специалист със специалност, посочена в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 5, буква „в";

3. медицинска сестра с общ профил с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 6, буква „б";

4. лекар по дентална медицина с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква „б";

5. лекар по дентална медицина – специалист, с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 7, буква „в";

6. ветеринарен лекар с документ за професионална квалификация, посочен в списъка по чл. 6, ал. 1, т. 8, буква „б";

7. акушерка с документ за професионална квалификация, посочен в чл. 6, ал. 1, т. 9, буква „б";

8. фармацевт с документ за професионална квалификация, посочен в чл. 6, ал. 1, т. 10, буква „б";

9. притежател на удостоверение, издадено от компетентните органи в държавата членка по произход или местопребиваване, удостоверяващо, че неговото доказателство за професионална квалификация попада в обхвата на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации, и чието обучение отговаря на минималните изисквания по този закон, но е започнало преди референтните дати за квалификациите, посочени в списъците по чл. 6, ал. 1, т. 5, букви „в" и „г", т. 6, буква „б", т. 7, букви „б" и „в", т. 8, буква „б", т. 9, буква „б" и т. 10, буква „б";

10. притежател на свидетелство за придобити права по чл. 39-42, чл. 46, 47, 50, 51, чл. 54, ал. 2-4, чл. 55 и чл. 61-63;

11. друго лице, упражняващо дейности, които имат последици за безопасността на пациентите, когато лицето упражнява регулирана професия в посочената държава членка;

12. лице, упражняващо дейности, свързани с образованието на ненавършили пълнолетие лица, включително грижи за деца и образование на деца в предучилищна възраст, когато специалистът упражнява регулирана професия в посочената държава членка.

(2) Органите по признаване изпращат информацията по ал. 1 чрез Информационната система за вътрешния пазар не по-късно от три дни от датата на влизането в сила на административния акт или съдебното решение за ограничаване или лишаване на лицето от правото да упражнява дадената професионална дейност.

(3) Информацията по ал. 1 включва:

1. самоличност на лицето;
2. упражняваната професия;
3. информация относно административния орган, съсловната организация или съда, които са постановили ограничаването или лишаването от право;
4. обхвата на ограничаването или лишаването от право;
5. срока, за който се прилага ограничаването или лишаването от право.

(4) Не по-късно от три дни от датата на постановяване на съдебното решение органите по признаване информират чрез Информационната система за вътрешния пазар компетентните органи на останалите държави членки относно самоличността на лица, подали молби за признаване на професионални квалификации, за които впоследствие съдилищата са установили, че лицата са използвали подправени документи за професионални квалификации във връзка с признаването.

(5) Данните за лицата по ал. 1 и 4 се събират и обработват по реда на Закона за защита на личните данни.

(6) Органите по признаване информират незабавно компетентните органи на останалите държави членки относно промяната или изтичането на срока на ограничаването или лишаването от право по ал. 1.

(7) При изпращане на информацията по ал. 1 органите по признаване уведомяват писмено лицето за решението си да изпратят информацията относно него и за правото му да възрази срещу това решение пред органа по признаване, както и за правото му да претендира обезщетения за вреди, причинени от погрешно изпратена информация до други държави членки, като в този случай в решението за изпращане на информацията по ал. 1 се отбелязва, че то се разглежда в рамките на производство, започнато от лицето.

(8) Данните по ал. 3 могат да бъдат обработвани в срока на тяхната валидност. Информацията по ал. 1 се заличава в срок три дни от датата на влизане в сила на решението за отмяна или от изтичането на срока на ограничаването или лишаването от право.

Чл. 96. (1) На портала на Единното звено за контакт, поддържан съгласно глава втора от Закона за дейностите по предоставяне на услуги, се публикува онлайн в ясен и изчерпателен вид:

1. списък на регулираните професии в Република България, включващ информация за контакт с органите по признаване;

2. списък на професиите, за които има Европейска професионална карта, нейното действие и свързаните с нея такси, които следва да бъдат заплатени от лицата, както и компетентните органи, които я издават;

3. списък на професиите по чл. 20;

4. списък на регулираното образование и обучение и обучението със специална структура по чл. 25, т. 3, буква „б“;

5. информация за изискванията, процедурите, необходимите документи и дължимите такси по чл. 13, 20, 77, 78 и 89 за регулираните в Република България професии;

6. подробна информация относно средствата за правна защита по административен и съдебен ред срещу актовете на органите по признаване, издавани в изпълнение на правомощията им по този закон.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя и актуализира от съответните органи по признаване и от помощния център по чл. 98, ал. 1.

(3) Компетентните органи по признаване чрез Единното звено за контакт предоставят информация по всяко получено запитване в най-краткия възможен срок с оглед конкретните обстоятелства и целта на запитването.

(4) Информацията по ал. 1 може да се предоставя и на други официални езици на Европейския съюз.

Чл. 97. (1) Органите по признаване и Единното звено за контакт създават възможности за достъп до информация и документи и за осъществяване на процедурите по този закон дистанционно и по електронен път, като запазват правото си впоследствие в случай на основателни съмнения или изключителна необходимост да изискат заверени копия от документите.

(2) Искането за предоставяне на заверен документ не се счита за искане за предоставяне на липсващ документ що се отнася до сроковете в административното производство.

(3) Алинея 1 не се прилага по отношение на провеждането на стаж за приспособяване и на изпита за признаване на правоспособност.

(4) В случаите, когато е необходимо, процедурите по ал. 1 се осъществяват в съответствие със Закона за електронния документ и електронния подпис.

Чл. 98. (1) Националният център за информация и документация към министъра на образованието и науката изпълнява функциите на помощен център по смисъла на чл. 57б от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации.

(2) Помощният център по ал. 1 подпомага гражданите и помощните центрове на останалите държави членки при признаването на професионални квалификации съгласно този закон, включително чрез информация за националното законодателство относно професиите и тяхното упражняване, социалното законодателство и, когато е приложимо, етичните правила.

(3) Помощният център по ал. 1 подпомага гражданите при упражняване на правата им по този закон в сътрудничество, когато е целесъобразно, с помощния център в държавата членка по произход и органите по признаване.

(4) Органите по признаване в Република България са длъжни да оказват пълно съдействие на помощния център по ал. 1 и, когато е целесъобразно, на помощния център в държавата членка по произход и да предоставят цялата съответна информация за отделни случаи на тези помощни центрове по искане от тяхна страна и при спазване на Закона за защита на личните данни.

(5) При постъпило искане от Европейската комисия помощният център по ал. 1 предоставя исканата информация във връзка със запитвания, по които той работи, не по-късно от два месеца от постъпването на искането."

§ 43. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 8 след думата „професия“ се добавя „на пълно работно време или равностойно непълно работно време“.

2. В т. 10 думите „професионалните познания на заявителя“ се заменят с „професионалните знания, умения и компетентности на заявителя, извършена или призната от органите по признаване“.

3. Точка 15 се отменя.

4. Създават се т. 17-23:

„17. „Стаж за усвояване на професията“ е времето, през което професията е упражнявана под ръководство, в случай че това е условие за упражняване на регулираната професия, като

това може да бъде по време на обучението за придобиване на професионална квалификация или след него.

18. „Европейска професионална карта“ е електронно удостоверение за доказване на признаването, че специалистът отговаря на всички необходими условия да предоставя услуги в приемащата държава членка на временен или случаен принцип, или за доказване на признаването на професионални квалификации с цел установяване на територията на друга държава членка.

19. „Учене през целия живот“ е общо образование, професионално образование и обучение, неформално обучение и самостоятелно учене през целия живот, което води до повишаване на знанията, уменията и компетентностите, като може да включва професионалната етика.

20. „Императивни съображения от общ интерес“ са съображенията, признати като такива в практиката на Съда на Европейския съюз.

21. „Европейската система за трансфер на кредити (ECTS)“ е системата за академични кредити във висшето образование, използвана в Европейското пространство за висше образование.

22. „Обща рамка на обучението“ е общ набор от минимални знания, умения и компетентности, необходими за упражняването на определена професия.

23. „Общ изпит в обучението“ е стандартизиран изпит за правоспособност, достъпен в участващите държави членки и запазен за притежатели на определена професионална квалификация.“

§ 44. В § 5 от Допълнителните разпоредби след думите „посредници в търговията и в разпространението на токсични продукти“ думите „и на“ се заменят със запетая и накрая се добавя „и на Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 година за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар („Регламент за ИСВП“)“.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 45. Законът въвежда разпоредбите на Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 година за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар („Регламент за ИСВП“) (ОВ, L 354 от 28 декември 2013 г.).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 46. В Закона за кадастъра и имотния регистър (обн., ДВ, бр. 34 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 45 и 99 от 2002 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 39 и 105 от 2005 г., бр. 29 и 30 от 2006 г., бр. 57 и 59 от 2007 г., бр. 36 и 91 от 2008 г., бр. 80 от 2009 г., бр. 19 и 39 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15, 66 и 109 от 2013 г., бр. 49 и 98 от 2014 г. и бр. 61 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 12 се създава т. 13:

„13. организира дейността по признаване на професионалната квалификация за регулираната професия „инженер в геодезията, картографията и кадастъра.“

2. В чл. 22 думата „определя“ се заменя с „и условията и редът за признаване на професионална квалификация за регулираната професия „инженер в геодезията, картографията и кадастъра се определят“.

§ 47. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 71, 75, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 31, 41, 46, 59, 82 и 95 от 2007 г., бр. 13, 102 и 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 74, 82, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 41, 42, 50, 59, 62, 98 и 100 от 2010 г., бр. 8, 9, 45 и 60 от 2011 г., бр. 38, 40, 54, 60, 82, 101 и 102 от 2012 г., бр. 15, 30, 66, 68, 99, 104 и 106 от 2013 г., бр. 1, 98 и 107 от 2014 г. и бр. 9, 72 и 80 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 185, ал. 3, т. 2 думите „7-дневен срок от“ се заменят с „деня на“.

2. В чл. 186 се създава ал. 8:

„(8) С наредбата по ал. 3, т. 1 се определя и редът за извършване на проверка на познанията по български език на лицата по ал. 1.“

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на ..... 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за признаване на професионални квалификации

Цел

Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации консолидира системата за взаимно признаване, която първоначално се основава на 15 директиви. Тя предвижда автоматично признаване за ограничен брой професии въз основа на хармонизирани минимални квалификационни изисквания (секторни професии), обща система за признаване на удостоверенията за обучение и автоматично признаване на професионалния стаж. В националното законодателство Директива 2005/36/ЕО е транспонирана чрез нормите на Закона за признаване на професионални квалификации (обн., ДВ, бр. 13 от 2008 г.; посл. изм. и доп., бр. 21 от 2014 г.), който последно е изменен и допълван във връзка с присъединяването на Хърватия към Европейския съюз.

В свое съобщение от 27 октомври 2010 г., озаглавено „Акт за единния пазар. Дванадесет лоста за насърчаване на растежа и укрепване на доверието – заедно за нов тип икономически растеж“, Европейската комисията посочва необходимостта от модернизирани на правото на Съюза в областта на признаване на професионални квалификации. На 23 октомври 2011 г. Европейският съвет в своите заключения подкрепя модернизацията и приканва Европейския парламент и Съвета да постигнат политическо споразумение относно преразглеждането на Директива 2005/36/ЕО до края на 2012 г. В своята резолюция от 15 ноември 2011 г. относно прилагането на Директива 2005/36/ЕО Европейският парламент също приканва Комисията да излезе с предложение. В доклада за гражданството на ЕС за 2010 г. от 27 октомври 2010 г., озаглавен „Премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите на ЕС“, се подчертава необходимостта от облекчаване на административната тежест във връзка с признаването на професионалните квалификации.

В резултат на усилена работа на всичките споменати институции на 20 ноември 2013 г. е приета Директива 2013/55/ЕС

на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаване на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар („Регламент за ИСВП“). Измененията в Директива 2005/36/ЕО естествено водят и до изменения в националните правни актове, които транспонират това европейско законодателство. Предлаганите промени в Закона за признаване на професионални квалификации целят хармонизиране на националното право на Република България с европейското и са в следните основни направления:

- За целите на укрепването на вътрешния пазар и насърчаването на свободното движение на специалисти, като се гарантира по-ефикасно и прозрачно признаване на професионалните квалификации, се въвежда Европейската професионална карта. Целта на Европейската професионална карта е опростяване на процеса на признаване и въвеждане на разходна и оперативна ефикасност, която ще бъде от полза за специалистите и компетентните органи. Оперативно режимът на Европейската професионална карта следва да се обслужва от Информационната система за вътрешния пазар (ИСВП), създадена с Регламент (ЕС) № 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета. Картата и ИСВП ще засилят полезното взаимодействие и доверието между компетентните органи, като същевременно премахнат дублирането на административна работа и процедурите за признаване при компетентните органи и ще внесат повече прозрачност и сигурност за специалистите.

- Директива 2005/36/ЕО се прилага само към специалисти, които желаят да упражняват същата професия в друга държава членка. В някои случаи в приемащата държава членка съответните дейности са част от професия с по-широк обхват на дейността отколкото в държавата членка по произход. Ако различията в областите на дейност са толкова големи, че от специалиста се изисква да покрие пълна програма за образование и обучение, за да преодолее тези разлики, приемащата държава членка следва при тези особени обстоятелства да предостави частичен достъп, ако специалистът желае това. Институтът на частичния достъп също намира място в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за признаване на професионални квалификации.

- В интерес на защитата на местните потребители в приемащата държава членка предоставянето на услуги на временен или случаен принцип в държавите членки се обвързва с предпазни мерки, по-специално с изискване за най-малко едногодишен професионален стаж през последните десет години, предшествали предоставянето на услугите, в случаите, когато професията не е регламентирана в държавата членка по произход. Приемащата държава членка ще може да изисква веднъж годишно информация относно услугите, действително предоставяни на нейната територия, когато тази информация вече не е била предоставена на доброволна основа от доставчика на услуги.

- Директива 2005/36/ЕО позволява държавите членки да проверяват професионалните квалификации на доставчика на

услуги преди първото предоставяне на услуги в случаите на регулирани професии, които имат отношение към общественото здраве или безопасност. Това създаде правна несигурност, която оставя на компетентния орган правото на преценка при вземането на решение относно необходимостта от такава предварителна проверка. За да се гарантира правна сигурност, специалистите вече ще знаят още от самото начало дали е необходима предварителна проверка на професионалните квалификации и кога може да се очаква решение.

- За прилагането на механизма на признаване в рамките на общата система различните национални програми за образование и обучение се групират в различни нива. Заявленията за признаване от специалисти от нерегулираща държава членка, които имат едногодишен професионален стаж, вече ще се разглеждат по същия начин, както заявленията от специалисти от регулираща държава членка. Техните професионални квалификации следва да се сравняват с професионалните квалификации, изисквани в приемащата държава членка въз основа на професионалните квалификационни нива, предвидени в Директива 2005/36/ЕО. При отсъствие на хармонизация на минималните условия за обучението за достъп до професиите, обхванати от общата система, се запазва възможността приемащата държава членка да наложи компенсационна мярка. Всяка такава мярка ще трябва да бъде пропорционална и по-специално да отчита знанията, уменията и компетентностите, придобити от заявителя по време на професионалния му стаж или чрез учене през целия живот, които са официално валидирани за тази цел от компетентен орган. Решението за налагане на компенсационна мярка ще трябва да бъде надлежно мотивирано, за да позволи на заявителя да разбере по-добре положението си и да потърси съдебен контрол от националните съдилища в съответствие с Директива 2005/36/ЕО.

- Кредитите по Европейската система за трансфер на кредити (ECTS) се използват от повечето висши училища в Европейския съюз и тяхната употреба става все по-обичайна и в курсове за придобиване на квалификации, изисквани за упражняването на регулирана професия. Във връзка с това се въвежда възможност за изразяване на продължителността на дадена програма освен в брой часове и в кредити по ECTS. Един кредит от ECTS съответства на 25-30 академични часа, докато за завършването на една академична година се изискват обикновено 60 кредита.

- За гарантирането на високо ниво на обществено здраве и безопасност на пациентите на територията на ЕС и на модернизиранието на Директива 2005/36/ЕО се изменят и критериите, използвани за определяне на базовото обучение по медицина, така че условията, свързани с минималния брой години и часове, да станат кумулативни, без това изменение да занижава изискванията за обучение за базово образование по медицина.

- За увеличаване на мобилността при медицинските специалисти, които вече са получили квалификация на медицински

специалист и впоследствие следват друг специализиран курс на обучение, държавите членки ще могат да предвиждат освобождаване от някои части от последващото обучение, ако те вече са били покрити в учебната програма за придобиване на медицинска специалност в дадена държава членка.

- През последните три десетилетия професията „Медицинска сестра с общ профил“ значително се променя – общественото здравеопазване, използването на по-сложни терапии и непрекъснато развиващите се технологии предполагат капацитет за поемане на по-големи отговорности от медицинските сестри с общ профил. Обучението за медицински сестри с общ профил, организацията на което все още се различава според националните традиции, ще предоставя по-надеждна и насочена в по-голяма степен към резултатите гаранция, че специалистът е придобил определени знания и умения по време на обучението и че е в състояние да прилага поне определени компетентности, за да упражнява дейностите, които са от значение за професията.

- С цел акушерките да бъдат подготвени да посрещнат сложните потребности в областта на здравеопазването, свързани с техните дейности, обучаващите се в специалността „Акушерство“ вече ще трябва да притежават добра общообразователна подготовка преди да започнат обучението по акушерство. Обучението за акушерки ще предоставя по-добра гаранция, че специалистът е придобил определени знания и умения, необходими за упражняване на дейностите на акушерка, посочени в Директива 2005/36/ЕО.

- Функционирането на системата за автоматично признаване зависи от доверието в квалификационните изисквания, които са в основата на квалификацията на специалистите. Във връзка с това се правят промени в минималните квалификационни изисквания за архитектите, които отразяват нововъведенията в образованието по архитектура, особено по отношение на признатата необходимост от допълване на академичното обучение с професионален стаж под наблюдението на квалифицирани архитекти. Същевременно минималните квалификационни изисквания остават достатъчно гъвкави, за да се избегне ненужното ограничаване на свободата на държавите членки да организират своите образователни системи.

- Въвеждат се т. нар. „общи принципи на обучение“, чрез които се насърчава по-голям автоматизъм при признаването на професионалните квалификации за онези професии, които в момента не се ползват от него. Общите принципи на обучение ще бъдат под формата на общи рамки на обучението, основани на общ набор от знания, умения и компетентности или общи изпити в обучението. Получените по общи рамки на обучението професионални квалификации ще могат автоматично да се признават от държавите членки.

- Задължително става специалистите да притежават необходимите езикови умения за упражняването на професията. Компетентните органи по признаване ще могат да прилагат проверка на нивото на владеене на език след признаването на професионални квалификации. За професии, които имат последици

за безопасността на пациентите, проверката на нивото на владеене на език съгласно Директива 2005/36/ЕО ще се провежда преди специалистът да започне да упражнява професията в приемащата държава членка.

- Въвежда се възможността, когато завършил студент премине стаж за усвояване на професията в друга държава членка, въпросният стаж да бъде признат, когато лицето кандидатства за достъп до регулирана професия в държавата членка по произход. Стажовете за усвояване на професията, завършени в трети държави, също ще бъдат вземани под внимание от държавите членки, когато разглеждат заявление за достъп до регулирана професия.

- Измененията в Директива 2005/36/ЕО предвиждат създаването на система от национални контактни точки. Поради влизането в сила на Директива 2006/123/ЕО и създаването на единични звена за контакт по посочената директива съществува риск от застъпване. Ето защо националните контактни точки, създадени в съответствие с Директива 2005/36/ЕО, ще се превърнат в помощни центрове, които ще насочат дейността си към предоставянето на консултации и помощ на гражданите, включително в личен контакт, така че всекидневното прилагане на правилата на вътрешния пазар към сложните отделни случаи на граждани да се следи на национално ниво. При необходимост помощните центрове ще могат да се свързват с компетентните органи и помощните центрове на други държави членки.

- Въвеждат се подробни задължения за държавите членки относно обмена на информация. В бъдеще държавите членки не само ще реагират на молби за информация, но техните компетентни органи ще трябва в рамките на своята компетентност да проявяват активност, като предупреждават компетентните органи на други държави членки за специалисти, които вече нямат право да упражняват своята професия. Всички държави членки следва да бъдат предупреждени, ако даден специалист поради дисциплинарна мярка или осъдителна присъда вече няма право да упражнява, дори и временно, професионални дейности в дадена държава членка. Предупреждението ще съдържа всички налични подробности за прилагане на ограничението или лишаването от право и ще се подава чрез Информационната система на вътрешния пазар (ИСВП).

- Тъй като едни от основните трудности, с които се сблъсква гражданинът, желаещ да работи в друга държава членка, са сложността и несигурността на административните процедури, с които трябва да се съобрази, Директива 2006/123/ЕО вече задължава държавите членки да осигуряват лесен достъп до информация и изпълнение на процедурите чрез единичните звена за контакт. Гражданите, които желаят признаване на своите професионални квалификации в съответствие с Директива 2005/36/ЕО, вече ще могат да ползват единичните звена за контакт, ако са обхванати от Директива 2006/123/ЕО.

финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

За прилагането на предложените промени не са необходими допълнителни финансови средства.

Очаквани резултати

Предлаганите промени ще синхронизират разпоредбите на националното право в областта на признаването на професионални квалификации с промените, настъпили в актовете на Европейския съюз, уреждащи тази материя, и в частност с Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаване на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар („Регламент за ИСВП“).

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Изготвеният законопроект има за цел да въведе в националното право измененията в Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Румяна Бъчварова)